

MAULANA AZAD COLLEGE

SANSKRIT (HONOURS) B.A 5th SEMESTER

PAPER : DSE-1 DARSANA, SEC-B, UNIT-1

1. अधस्तनेषु कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्योत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च विधातव्यम् । 10
- a. को नाम बन्धः? कथमेष आगतः? विवेकचूडामणि-ग्रन्थदिशा व्याख्येयम् । 2+2+6
- b. अपरोक्षानुभवस्य आवश्यकता अस्ति न वेति ग्रन्थदिशा व्याख्यायताम् । 10
- c. कथं विमोक्षः? परमः क आत्मा? जीवात्मापरमात्मनयोर्भेदः विवेकचूडामणि-ग्रन्थदिशा कथमेतदालोच्यताम् । 2+2+6
- d. "न योगेन न सांख्येन कर्मणा नो न विद्यया / ब्रह्मात्मैकत्वबोधेन मोक्षः सिध्यति नान्यथा" ।। इति विवेकचूडामणि-ग्रन्थदिशा व्याख्येयम् । 10
- e. संसारानलतप्तस्य शिष्यस्य का गतिः? तच्च उद्धर्तुकामः गुरुः किमुपदिशति इति विवेकचूडामणि-ग्रन्थदिशा व्याख्येयम् । 2+8
- f. "अज्ञानसर्पदृष्टस्य ब्रह्मज्ञानौषधं विना" – कस्मिन् ग्रन्थे प्राप्यते ? अविद्या किम् ? स प्रसङ्गं तात्पर्यं प्रतिपादय । 1+3+6
- g. मोक्षसाधनस्य किं तावत् परमं साधनम् ? आत्मज्ञानस्य माहात्म्यं पाठ्यांशे यथा वर्णितं तथालोच्यताम् । 2+8
- h. "अहङ्कारः स विज्ञयः कर्ता भोक्ताभिमान्ययम् / सत्त्वादिगुणयोगेन चावस्थत्रयमश्रुत" – ग्रन्थस्य कर्ता कः? उपरिउक्तस्य तात्पर्यं निरूपय । 1+9
- i. "मोहो विनिर्जितो येन स मुक्तिपदमर्हति" – कस्मिन् ग्रन्थे उपलभ्यते ? कस्य प्रणीतः ? ग्रन्थदिशा व्याख्येयम् । 1+1+8
- j. "यः पश्यति स्वयं सर्वं यं न पश्यति कश्चन् / यश्चेतयति बुद्ध्यदि न तद् यं चेतयत्यलम्" – महत्त्वं प्रतिपादनं कुरुत । 10
- k. "माया मायाकार्यं सर्वं महदादिदेहपर्यन्तम् / असदिदमनात्मत्वं विद्धित्वं मरुमरीचिकाकल्पम्" - मायास्वरूपं कार्यं च विवेकचूडामणि-ग्रन्थदिशा यथावर्णितं तथालोच्यताम् । 5+5

2. अधोनिर्दिष्टेषु विषयमेकमवलम्ब्य टीका कार्या (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च) । 5*1

- a. अपरोक्षानुभूतिः b. जीवात्मा c. बन्धः d. शिष्यप्रशंसा e. मुमुक्षुत्वम् f. अधिकारिः g. ब्रह्मानन्दरसः h. साधनचतुष्टयम् i. अविद्या j. तत्त्वज्ञः k. परमात्मा l. मोक्षः m. मूढात्मा n. श्रुतिः o. चित्तशुद्धिः p. जीवन्मुक्तिः q. वैराग्यम् r. सुषुप्तिः s. अन्तःकरणम् t. सूक्ष्मशरीरम् u. पञ्चभूतं v. अन्तःकरणवृत्तिः

